

Natura 2000 op de schop

In het kader van het programma REFIT en met het oog op de verkiezingen houdt de Europese Commissie (EC) alle regelgeving tegen het licht, ook Natura 2000 (N2000). Evaluatie kan aanleiding zijn tot vereenvoudiging of wellicht zelfs teruggave van beleid aan de lidstaten. Zo overweegt de EC plannen voor een Europese bodemrichtlijn in te trekken.

REFIT is een normale heroverweging van beleid met subsidiariteit en proportionaliteit in de verdeling van beleid tussen EU en lidstaten als belangrijke principes. Maar in de huidige golf van eurosceptis, waarbij met name Engeland aandringt op teruggave van beleid aan de lidstaten, is het risico serieus te nemen dat N2000 vereenvoudigd of zelfs gedecentraliseerd wordt.

De reacties op LinkedIn waren er ook naar. Eventuele aanpassing van de bijlagen van de Habitat- en Vogelrichtlijn, wat zou kunnen leiden tot minder beschermde soorten of habitattypen, zou mogen, als de EC maar niet komt aan de kern van de Habitatrichtlijn, artikel 6, dat het beheer van N2000 regelt.

Ik ben voorstander van verdere Europese integratie en verwacht dat die ten minste op financieel-economisch vlak zal doorzetten. Ik ben ook voor versterking van N2000. Voor een effectieve bescherming van de Europese natuur ligt een Europese aanpak voor de hand. Met N2000 is 18% van het landareaal van de EU beschermd. Soorten en habitats daarbuiten profiteren er ook van. Hoewel de toestand van Natura 2000-gebieden over het algemeen slecht is, heeft het beleid zijn nut al bewezen voor vogels.

Ik vind het maatschappelijk draagvlak voor N2000 (en voor de EU) ook belangrijk. Liever een traag democratisch Europa dat voortmoddert, dan een snel technocratisch Europa. N2000 is een nogal technocratisch project, waar veel kritiek op mogelijk is. Dus is herbezinning onder de huidige omstandigheden verstandig.

Natuurbeschermers en ecologen zouden niet bang moeten zijn om te zoeken naar alternatieven binnen en buiten N2000. Het moet een levend project blijven, dat niet alleen gedragen wordt door de EC, lidstaten en experts, maar ook door de burgers. Doelstellingen en beheer zouden in plaats van nationaal wellicht beter in de bredere context van de biogeografische regio's ingevuld kunnen worden. Er zou meer ruimte kunnen komen voor dynamiek en multifunctionaliteit. Als daartegenover uniforme monitoring op Europese schaal gehandhaafd blijft, kunnen lidstaten elkaar aanspreken op achterblijvende resultaten of leren van goede ervaringen. Decentralisatie, versoepeling en maatwerk, zoals Nederland nu doet met de EHS, hoeven niet nadelig uit te pakken.

N2000 is een mooi systeem, waarvan de effectiviteit nog grotendeels moet blijken. Buiten N2000 is echter ook veel mogelijk, zoals de ontwikkeling van klimaatbuffers laat zien.

JOS DEKKER, HOOFDREDACTEUR LANDSCHAP

